

CURIOSITATS DE CATALUNYA

(setmanal)

Redacció i Administració:
Barcelona. - Riera Alta, 61

P R E U :

Número corrent	25 cèntims.
Subscripció semestral	6 pessetes.
Subscripció anual	10 pessetes.

S U M A R I

Cancell, pàg. 802. - Juny, pàg. 804. - Terres nostres: La Bisbal (Girona), pàg. 806. - El caçanius, pàg. 809. - Aforismes i proverbis, pàg. 811. - Folklore: L'origen dels «Xiquets de Valls», pàg. 812. - Cançons populars, pàg. 814. - Anecdolari català, pàg. 815. - Catalans notables, pàg. 816. - Folklore, pàg. 817. - Nostra Premsa, pàg. 818. - Anecdolari català, pàg. 821. - Dos sonets, pàg. 822. - Treiem la nostra ensenya!, pàgina, 823. - Index, pàg. 825.

Costums i tradicions, fesomia dels pobles

FA uns dies, arribà una veu inconeguda fins la meva taula de treball. Es tractava d'una conferència radiofònica, pronunciada en castellà, a càrrec d'un destacat militant pertanyent a una de les vàries organitzacions polítiques recentment establertes a casa nostra.

En el transcurs de la conferència s'afirmaven conceptes no gens verídics. Rodonament, sense divagacions de cap mena, hom assentava que els costums i tradicions dels pobles no solament entrebanquen i dificulten llur progrés, sinó que endarrereixen fins a postergar el desenvolupament de cadascun d'ells.

Deia la veu: «Costums i tradicions no són altra cosa que esclavització d'ideals; cadenes que oprimeixen més i més el ritme normal quotidià; ambient enrarit que intoxica poc a poc; droga narcòtica que contribueix a sotmetre en un estat de sopor, que els priva d'avançar, els pobles que per llurs condicions podrien molt bé figurar en un primer terme. La terra catalana no comptarà per a res si no sap arrencar de soca i arrel, talment com si d'un mal herbam es tractés, tota la sèrie d'habituds que sota el sobrenom de folklore

algú preté presentar com un dels atributs d'una raça que malda per ésser lliure. Exterminem per complet tots aquests usos i llegendes que com un contaminós crostam es troben profusament escampats, i convertim la Catalunya arcaica i nafrada d'avui en una terra floreixent i moderna, sobretot moderna, i el que és més, sana, essencialment sana, exempta d'inútils prejudicis i preocupacions infructíferes».

Precisament Catalunya és Catalunya perquè reuneix un sens fi de tradicions, usos i costums, els quals caracteritzen el nostre país. Són aquestes habituds amarades de seny racial, són tots aquests usos i costums traspassats de generació en generació, de pares a fills, el que forma el nostre patrimoni, aquest patrimoni que els catalans conservem amb zel tot estimant cordialment.

Per tant, els costums i tradicions nostres no són ni un crostam, ni drogues narcòtiques, ni cadenes que lliguen, ni molt menys nafres que enlletgeixen tot contaminant. Són, això sí, fites memorables que ens assenyalen el pas del temps per mitjà de les quals es pot resseguir minuciosament la nostra història; dots, també, d'estimable valor artístic i cultural que ens han llegat els avantpassats, fonts inestroncables que intensifiquen més i més, augmentant-lo considerablement, el nostre ric llegendari popular.

Sàpiga-ho, doncs, el desconegut destacat militant. Per damunt de tot, Catalunya. Però una Catalunya embolcallada amb el seu típic folklore. Altrament ja no seria la nostra Catalunya. Per a nosaltres seria una terra mixtificada, eixorca, sense cara ni ulls, no gens riallera ni somrient, no gens pròdiga, ni acollidora, ni hospitalària. Nosaltres, els catalans, el que volem és una Catalunya que avenci i estimi tot donant-se les mans. I això no seria possible si desterréssim les nostres tradicions, els nostres costums, les nostres llegendes...

FREDERIC BALLIRANA.

Juny

IMATGES D'ESTIU

JUNY ple de sol i de dolces galvanes,
tu duus els jorns amb un ritme pausat
entre el somriure de noies galanes
que esperen l'hora de veure l'amat.

Juny amarat de clarors i de messes
que omplen els camps d'un regust de bon pa;
jorns benaurats per les pobres mestresses
que a dins l'escola no hauran de bregar.

Tu ens has dut l'esperança més nova,
tu has omplert d'il·lusions nostra llar;
ningú diria que amb tu fan la prova
els qui s'amaguen del sol, dins la mar.

Els teus germans han fet pas al teu viure
perquè t'han vist prou valent i forçut
per dur la joia en els cors i per riure
del qui té fred i vesteix de vellut.

Juny amorós que presums la rosella
ran de ta boca amarada de mel
i fas l'ull viu quan atrapes la vella
rera els promesos mirant-se un estel.

Tu que has obert el balcó i la finestra
i en cada cambra has deixat ton perfum
i has fet pas lliure a una subtil orquestra
que a picadetes, de nit, ens consum,

vina a posar un llençol en el sostre
del nostre cel tan bonic i tan net,
car el sol crema l'*arc iris* del rostre
de les *beutats* de carmí i de blanquet.

Juny que fas via amb la falç a l'esquena
i a les donzelles et plau de cantar,
¿no has vist cap noia que plori de pena
perquè no sap si un donzell la voldrà?

Quan sant Joan i sant Pere s'enfilen
dalt els bells cims per vetllar nostre anhel,
tu amb l'alimara i la falç que vigilen
ompliu d'amor nostra terra i el cel.

I el foc que enceta el somriure en els llavis
i a tots abraça i fa fortes les mans,
duu un munt de perles als rostres dels avis
i una carícia als petits catalans.

Tot tu t'amares d'encís i de joia,
tot tu delites per heure'ns un cant...
el cant no salta si plora la noia
i l'harmonia no té un so triomfant.

Si tu ens donaves la mel de ta boca
per endolcir l'aspror viva dels cors,
d'entre els rebrots de l'arbre sense soca
prou floririen els cants sense plors.

Juny: Has obert la porta feixuga
per a deixar pas al ventrut juliol...
l'estiu s'aboca al damunt i ens arruga
la pell del cos festejada pel sol.

I és llavors que amb la mandra per guia
vas caminant poc a poc i escarit
sense cap núvol que torbi ta via
i al cant del grill que et dóna el bona nit.

AMAT GOSALBES.

UAB
Biblioteca de Comunicació
i Informació General

La Bisbal (Girona)

Una pubilleta de l'Empordà vestida amb el típic trajo de pagesa catalana de l'any 1808.

LA Bisbal de Girona reuneix una sèrie de condicions importantíssimes. La seva situació topogràfica és bona, amb comunicacions abundants de varies carreteres, estació del ferrocarrilet empordanès que enllaça amb l'important camí de ferro a França, dóna un relleu de gran vàlua a la vila pintoresca i eixerida (millor així vila que ciutat) i que posseeix bastantes riqueses naturals.

Ultra un clima molt sa i esplèndid, i gran abundància d'immillorables aigües, compta també amb un formós passeig creat i donat pel desgraciat i bon amic en Marimon.

La Bisbal no ha sentit realment la reclam; altres poblacions amb molt menys condicions i coses nota-

bles i interessants, han sapigut treure'n millor fama i major rendiment.

L'important i ben típic mercat, veritable fira setmanal tan nomenada, aprofitant-se de tots els avantatges que la vida reuneix, ha de sumar el màxim

Castell i pont vell de La Bisbal (Girona).

(De la collecció d'aquarel·les catalanes, per Llorenç Brunet).

esforç per a sostenir i procurar, per medi de propaganda i altres mitjans, la concurrència a la vila.

Els Sindicats d'Iniciatives, nous organismes creats arreu de Catalunya per a la defensa i estudi de tot el que signifiqui millorament, tant en l'ordre moral com material, no deu ésser cosa morta a La Bisbal.

Compta també la capital del Baix Empordà amb una Biblioteca i un petit museu municipal, i ha sapigut ben aprofitar l'obra cultural d'aquesta mena d'institucions.

Ningú no li pot negar, a La Bisbal, la seva importància, deguda a la situació en què es troba i a les condicions de caràcter del seus fills. La Bisbal, voltada de l'aimat terròs que el pagès amb gust exquisit treballa. La Bisbal, amb ses planúries de verdors eternes tan bufades per la valent tramuntana i les alenades de la mar, per aspirar la flaire de les roques de la Costa Brava, enronadat de pobles i escampadissa de masos i masets, enfeinats, esparpellant salut i alegria, donen ferma inspiració i entusiasme als artistes pintors i dibuixants que hi davallen de bon grat a corrua feta.

Avalora més encara la *ciutat-vila* de La Bisbal el tracte franc dels bisbalencs, que parlen amb el cor a la mà a tothom; que són emprenedors a casa i a fora d'ella; que acullen amb els braços oberts als forasters i els fan asseure a l'entorn de sa llar, s'afanyen en afalagar-los i distingir-los, i que s'estimen per sobre de tot la llibertat.

Compta la vila amb associacions, edificis escolars i institucions d'ensenyança que l'honoren; amb societats musicals i meritíssimes cobles-orquestres, amb importants societats artístiques i recreatives i, sobre tot, amb l'alt esperit social i cultural que representa i li dóna l'Ateneu Pi Margall.

Podeu creure, amics, parlen per vosaltres i per a tots, les nostres sardanes, castells, i les pedres de les parets d'aquesta vila són, per mi, i per molts, molt enyorades.

LLORENÇ BRUNET.

Professor de Belles Arts.—(Barcelona).

El caçanius

(RONDALLA)

EN Falet era, sense cap mena de dubte, el vailet més destre i més valent del poble.

Fill d'uns pagesos més pobres que rics, els seus pares no l'atiaven pas gaire per a fer-lo anar a l'escola, i com que en moltes ocasions els era prou necessari, ara per llurs terres, ara per a treure a pasturar el bestiar, d'això en podreu deduir que es crià un xic a la bartola, i feia el que li donava la gana, com vulgarment es diu. De feines, prou que n'hi eixien, si hagués volgut fer-les, però a la que podia escapolar-se'n, ja els havia fugit, i sempre amb la mateixa dèria d'anar a la caça de nius; d'això tothom l'anomenava *el caçanius*.

Indubtablement, era tot el seu deliri, i arribà a ésser-ne destre. Ell sabia on niaven els rossinyols, perdius, merles, verdums, passarells... No cal pas dir que, solament en veure l'arbre i la forma del niu, poques vegades s'equivocava, i el pitjor de tot és que li plavia no pas caçar-los, sinó desfer-los el niu, i si trobava ouets, se'ls emportava; era, es pot dir, un vertader esbarria-cries; i quan trobava el niu amb els ocells nats, llavors els vigilava constantment, i quan ja eren crescudets, se'ls emportava, i els regalava o els venia, segons era qui els demanava. Rares vegades arribà a criar-ne cap. Alguna vegada trobava algun home que el renyava, volent li fer comprendre el gros trasbals que ocasionava als pares dels petits ocells, *els vells*, que deia ell, en trobar-se el niu buit, sense els seus fillets; però ell, ni s'ho escoltava, ni ho volia comprendre; girava cua, tot refumfunyant alguna paraulota de les seves, i seguia amb més delit que mai la seva dèria.

Vet ací que un dia, pasturant un petit ramat, en el caient d'un bosc, cap al torrental, albirà dalt del cim d'un pi dels més alts, un niu. Caram!, quin un,

aquest sí que n'és, de gros!, es digué. El mirà i el remirà, i no pogué comprendre quina mena d'ocellàs podia ésser; i com més el mirava, més li excitava la curiositat. Fet i fet, mira si al seu redós hi havia algú, i tras, tras, pi amunt, braçada i genolls estrets, i amunt s'ha dit, i apa, una altra braçada i amunt, i així anà escalant aquella bona peça; ja gairebé és al brancatge, i apa..., allí reposà un xic, i mirant a terra, diu:

—*Recoi!*, no n'havia pujat cap, com aquest! Des de dalt li feia por mirar a terra, i refet quelcom, va anar-se situant d'un brancatge a l'altre, i, *recoi!*, quin niuàs, cinc ous que en comptà, sense poder endevinar-ne de què era. Se'l mira bé, i poc a poc davalla, amb l'atenció més gran, afectat, encuriósit per la grandària del niuàs, i de quina mena de llei d'ocell podia ésser. I una vegada en terra, mira bé el paratge, per a no confondre'l, amb el pensament d'esperar vuit o deu dies, que sens dubte ja els trobaria nascuts, i amb plomes i tot.

Satisfet de la troballa, recollí el ramadet, i s'anà llunyant, tot dient: *Recoi*, noi, *recoi*, quina troballa! No en diré pas res a ningú. Vigilaré. Això sí que és una bona troballa!

I tal dit, tal fet; no perdia de vista aquell paratge i aquell niu, que tan preocupat el tenia. Així que podia, ja s'escapava, si no al matí, a la tarda, amb ramat o sense ramat. Ell volia veure el *vell* o *vella* quan hi feien cap; cada dia feia la seva visiteta.

Passats uns dies, i sense poder esperar els que ell tenia destinats i necessaris, que ja havia calculat, una tarda que el sol picava fort, aprofità l'ocasió, i cap a veure el niu s'ha dit! Com de costum, i en arribar allí, vegé que els llenyataires de les carboneres estaven fent beguda. Ell es digué: Ara és la meva! I tal dit, tal fet. Amunt s'ha dit! Braçada al pi, genolls fermes i apa, apa, amunt, més braçada i amunt va... De veritat trobava aquella ascensió un xic més penosa que l'altra vegada, però la curiositat li donà coratge, i braçada més, i ja falta poc per arribar al brancatge, i una vegada allí, reposà, i, apa!, d'aquesta a l'altra branca, apartant tots els branquillons petits que li feien nosa. Un cop aconseguí ésser

prop del niu, i així que allargava la mà, una *serpassa* li plantà cara, i descargolant-se es disposava a abraonar-se-li.

Recoi, quina serp!... Podeu comptar els crits de desesperació! *Coi, coi*, avall s'ha dit... Però en veure que la serp l'anava seguint, llavors més crits i avall, avall tan ràpid com podia. Justament, això de les serps, era un bestiar que mai no li havia fet goig. La serp, però, el seguia; anava tan de pressa, que gairebé ja l'aconseguia. Ai, fillets, quina desesperació! I sense mirar l'alçada que el separava de terra, es deixà anar, i caigué en terra... Els crits, i ais, i plors, i condols, feren que els llenyataires n'haguessin esment; hi corregueren i mataren aquella serp que ja se li havia cargolat al cos, i que l'hauria rebentat; el noi s'havia trencat braç i cama, i tingueren de dur-lo a casa seva a pes de braços.

Aquest va ésser el desenllaç del cèlebre *Caçanius*. Es convencé, llavors, amb els seus sofriments i dolors, de la mala acció que feia, no respectant la vida i llibertat d'aquells ocellons, que tan lliure la senten ..

Aquí un gos, aquí un gat,
la rondalla s'ha acabat.

FRANCESC ALAVEDRA.

AFORISMES I PROVERBIS

Aquest món és un món de mones.
A mal temps, bona cara.
Amb la mort tot s'acaba.
A la vinya del padrí, prendre i fugí.
Agafa el rave per les fulles.
A qui no vulgui *caldo*, dues tasses.
Amb l'excusa d'En Pau, En Pere s'escalfa.
Aviat no se'n cantarà gall ni gallina.

L'origen dels «Xiquets de Valls»

AMB el nom dels «Titans» era antigament coneguda aquesta brau i ferma institució. Coneixem, per un document guardat a l'arxiu de l'Ajuntament de Valls, que el lloc on es feien aquestes piràmides de carn humana dins el segle XVII era a la ciutat de Tarragona. L'il·lustre historiador Masdeu, diu: «he visto con mis propios ojos en Tarragona ciertas danzas populares que cada año se renuevan y se llaman en lengua catalana «Els Titans», baile de los titanes, acaso, según pienso, porque en ellos, subiendo unos hombres derechos y manteniéndose de pié sobre los hombros de los otros, se representa... aquella hazaña portentosa de haber colocado un monte sobre otro, como otras tantas gradas, para escalar el cielo». Aquesta relació fou escrita per dit historiador abans de l'any 1759.

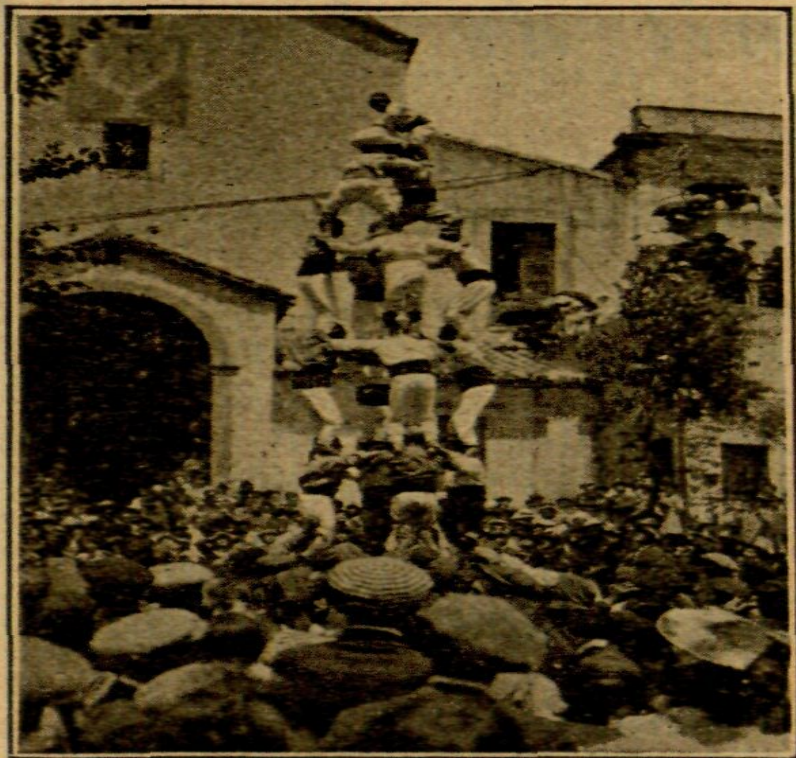
També hem trobat que dins el primer terç del passat segle, se'ls coneixia dins la comarca del Penedès amb el nom dels «Valencians», ço que atribuïm al vestuari que ells adobtaren segurament per a millor muntar els seus atrevits castells i torres, vestuari més propi del camp de València que del de Tarragona, essent degut tal vegada a aquest motiu exposat el per què el poble els anomenés amb semblant nom de «Els Valencians», o qui sap, si aquesta comparsa és d'origen valencià.

Hem trobat en cert distingit autor que fa arrencar l'origen dels castells de costums antics, remuntant-lo fins a l'època prehistòrica, trobant la institució establerta en el poble romà, segons un passatge de «Claudianus», poeta de la baixa llatinitat, el qual escrigué en les darreries del segle IV de l'era cristiana.

Altres, qui ens diu que l'origen de tan estrany

costum no es pot fixar, atribuint-lo a què durant el curt temps de la dominació dels alarbs en el Camp de Tarragona, els naturals del país veien amb gust, caient-los-hi en gràcia, els exercicis que ells feien, que tenien certa similitud amb els castells; referma aquesta creença que els instruments que porten, com és la gralla i tabal, són d'introducció dels alarbs.

N'Emili Morera, en la seva «Geografia General de

Catalunya», parlant dels Xiquets de Valls, descriu: «Havem de dir que es tracta d'un antic «joc» dels que quiscun gremi adoptava en l'Edat Mitjana per als actes solemniais d'intervenció de dit gremi, essent el joc de què es parla, completament únic i genuí de quatre o cinc homes i dependre el joc del gremi, fet tan sols per la joventut agremiada».

Entenem nosaltres que la fama dels castells de Valls ha començat en el segle XIX, poc després de la guerra de la Independència, prenent els aficionats com un ofici la tasca de fer castells, majorment quan en el primer terç del segle XIX varen dividir-se els castellers en dues colles i la competència entre ells augmentà l'atreviment i en certa manera reglamentà la qualitat i importància del castell.

FRANCESC DE P. BOVÉ.

La nit de Sant Joan

La nit de Sant Joan
n'és una nit molt alegre.

Mos amics m'estan dient:
—Joan, per què no t'alegres?

—Com m'alegraria jo?
N'han casada l'amor meva.

L'han casada lluny d'aquí
perquè mos ulls no la vegin;

l'han casada a Sant Martí,
que per mi n'és un exili.

El dia que es va casà
va passar per casa meva;

la ventura va voler
jo m'estava a la finestra.

Ella em diu:—Déu us guard, Joan;
jo li dic:—Déu us guard, Teresa.

Ella se'n posa a plorar,
jo plorava molt més que ella.

El que m'aconsola a mi,
que en tinc una prenda seva.

Jo n'hi tinc una anell d'or,
de les tres pedres vermelles.

Ella me'n té un mocador
brodat de seda vermella.

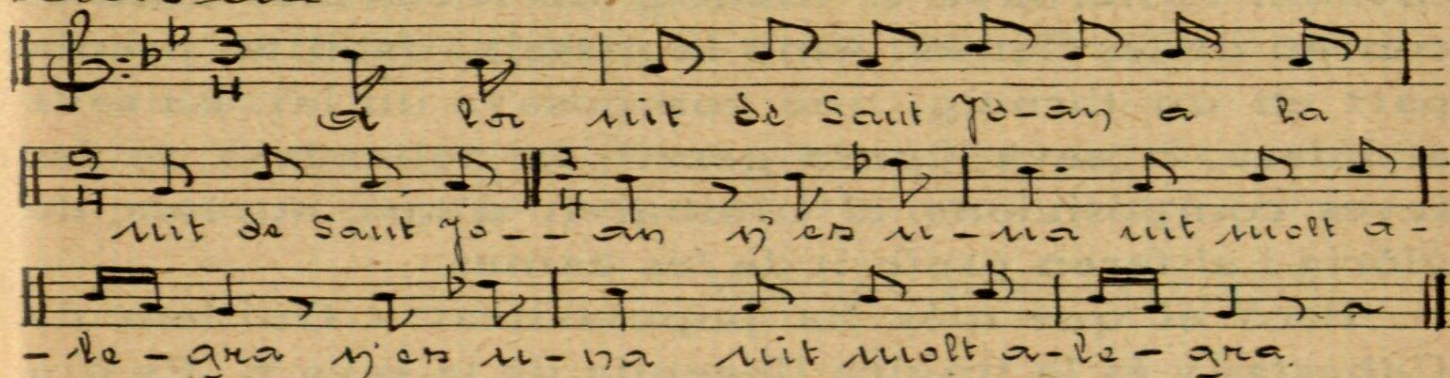
Al mig n'hi ha un campanà
i al cap d'amunt una estrella.

Fadrinets que festegeu,
no us fieu de les donzelles;

que són com els rovellons
collits al mes de setembre;

al matí ne són fresquets,
i a la tarda els cucs se'ls mengen.

Allegret.

(De la collecció d'E. Martin).

Anecdolari català

Hi ha una anècdota d'En Valentí Almirall, que prova fins a quin punt era abandonat i distret.

Un dia que acabava d'estrenar un trajo, en ésser al carrer va trobar el sastre. Tot malhumorat, va dir-li com era que li hagués fet una punta d'americana més llarga que l'altra. El sastre, abans de respondre-li, va desfer-li els botons i va botonar-los de bell nou. Era que ell s'havia deixat el primer trau sense cordar i havia posat el primer botó en el segon trau.

Guillem de Cabestany

GUILLEM de Cabestany és un dels trobadors de l'edat mitjana que ha adquirit més popularitat.

Visqué en l'època d'Alfons I i era senyor de Cabestany (situat molt prop de Perpinyà). La seva poesia és galant, delicada, i tota ella traspua un fons de sensualisme. Guillem de Cabestany era tot un cavaller i alternava el maneig de les armes amb el conreu de les lletres. Amb la mateixa facilitat prenia part en un torneig, que composava un lai. La seva ardidesa, la seva figura gentil, la delicadesa de les seves composicions, el nimbaren d'una aurèola de glòria i el feren preferit de les dames.

Però el que més ha popularitzat a Guillem de Cabestany és la tràgica llegenda de la seva fi. Es diu que s'enamorà apassionadament de Sermonda, Comtessa del Rosselló, a la qual féu Regina d'una de les gaies festes dels Jocs Florals. Sermonda, casada contra la seva voluntat amb un home imperatiu i tirà, corresponia secretament aquest amor i acceptava complaguda les atencions provinents d'en Cabestany. Però el Comte del Rosselló, gelós de la seva esposa, descobrí aquests amors i jurà acabar-los, i a tal fi organitzà una cacera a la qual fou convidat també Guillem de Cabestany. Els arquers del Comte del Rosselló, amagats entre les malestes de la boscúria, esperaven el moment propici, i aprofitant la proximitat del cavaller dispararen els seus arcs. Les sagetes bronziren per l'espai i es clavaren en el cos d'aquell amant dissortat, que caigué mortalment ferit. Però la crueltat del Comte del Rosselló encara era més refinada. Féu arrencar-li el cor i després de

condimentat convenientment, el féu servir a la seva esposa, la comtessa, com una menja delicada i exòtica. Sermonda, ignorant la tragèdia, agrai la delicadesa del seu espòs i menjà el plat que li oferia. Però, després, quan el comte li revelà que es tractava del cor del seu amador, desesperada es llançà pel finestral.

Aquesta és, en síntesi, la llegenda dels tràgics amors del cavaller Guillem de Cabestany amb Sermonda, Comtessa del Rosselló.

Sobre la veracitat d'aquesta llegenda hi han diferents opinions. Milà i Fontanals ens diu que és falsa; però en canvi, Víctor Balaguer, si bé és cert que admet la possibilitat que sigui falsa, creu, però, que algun fet tràgic posà fi a la vida de Guillem de Cabestany.

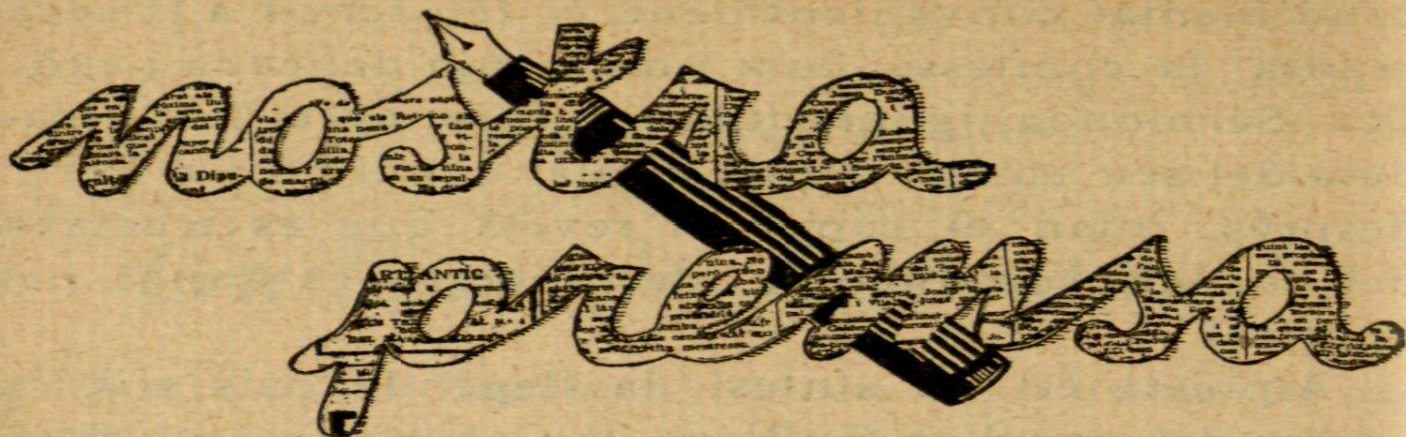
En l'any 1914 es féu, a Catalunya, una edició de les poesies d'aquest popular trobador rossellonès.

MANUEL SERRAT I PUIG.

F O L K L O R E

Conta Melcior Font, en «*La vida i l'obra de Valentí Almirall*», que un dia, per tal de trobar un mot català corresponent al mot *folklore*, que aleshores desplaïa a tothom, En Ramon Arabia, president de l'«Associació d'Excursions Catalana», va convocar els més aptes a decidir-ho. Van ésser convocats En Milà i Fontanals, En Maspons i Labrós, En Gaietà Vidal i Valenciano, l'Almirall i molts d'altres. Van discutir llargament i el mot no es feia trobadís per ningú. En Valentí Almirall va proposar i defensar el mot *folklore* amb raons decisives, i va imposar-lo. Parlà el darrer de tots.

Prensa Comarcal

X

LA BISBAL

EL FARO BISBALENSE.—Periódico semanal, científico, literario y de modas.

1864.—445 × 310 mm.—4 pp. a 4 col.—Castellà.

EL ECO BISBALENSE.—Periódico semanal no político. Consagrado al progreso moral, intelectual y material de esta villa y su distrito.

1885.—435 × 315 mm.—4 pp.—Castellà.

EL SEMANARIO DE LA BISBAL.

1887.—Castellà.

EL BISBALENSE.—Periódico de avisos y noticias consagrado al fomento de los intereses morales y materiales de esta villa y su distrito.

1891.—4 pp.—Bilingüe.

LA COMARCA.—Organo del partido democrático federalista. Periódico quincenal, con suplemento siempre que convenga.

1892.—440 × 310 mm.—4 pp.—Castellà.

L'ESCUT EMPORITÀ.

1901.—440 × 320 mm.—4 pp. a 3 col.—

Número únic.—Català.

L'AVENÇ DE L'EMPORDÀ.—Setmanari autonomista.

1906.—545 × 375 mm.—6 pp.—Català.

BAIX EMPORDÀ.

1909.—500 X 350 mm.—4 pp. a 5 col.—
Català.

REVISTA DEL SINDICAT AGRÍCOL.

1909.—Català.

EL 6 D'OCTUBRE.—Setmanari de l'Unió Federal
Nacionalista Republicana.

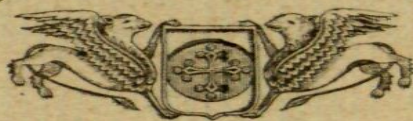
1910.—440 X 320 mm.—4 pp.—Català.

ANO II.

DOMINGO 3 DE JUNY DE 1866

NUM 50

EL FARO BISBALENSE.

PERIÓDICO SEMANAL. CIENTÍFICO. LITERARIO Y DE MODAS.

Advertencia.

El ESPEJO-TOCADOR, durado y esculpido a la vezana propia para trajes de señora, y fabricado expresamente en este establecimiento para nuestros bellos lectores, ofrecemos a nuestros suscriptores y a todos, la oferta que en este número publicamos.

LIGEROS APUNTES
sobre los elementos constitutivos de las
Nacionalidades modernas

Al examinar la constitución actual de la mayor parte de las nacionalidades modernas, se echa de ver desde luego que entra en aquella diversa "elementos" del todo heterogéneos y aun opuestos entre sí. En las nacionalidades que en el día existen y que podemos considerar como hijas del grandioso Imperio Romano, traslucen su origen no más allá de la oración de las tribus del Norte verificada en el siglo V de la Era cristiana. En consecuencia para constituirse debieron echar mano de todos los ideas que a la sazón estaban en su mayor fuerza y los elementos primordiales de aquellas eran «los repugnantes» después de la antigua civilización romana, las bellas sensaciones inspiradas por las sublimes máximas del Cristianismo y las ideas que traspasaban los límites de los siglos.

«Cual pueda ser la influencia respectiva de estos tres elementos nos la dará a conocer el ligero examen que podemos hacer de cada uno de ellos.

El primero que debemos considerar es por ser el que se nos ofrece en primer término, ya por ser al mismo tiempo el más transcendental, sin duda alguna, es el Cristianismo.

Esta fe, que debemos considerar como Divina, no solo por lo que la Fe nos dice sino por lo que la razón nos enseña, es reconocidamente imperiosa en su exigencia el punto de vista bajo el

cual se le considere. Mirado bajo el punto de vista político el Cristianismo constituye el fondo de las modernas nacionalidades y lo que el hecho, los beneficiarios que de su aparición han reportado los individuos, la influencia que ha ejercido en la familia y en la sociedad, ni más alabanza merece. Todo ha trascendido de una manera altamente visible en la organización de las Sociedades políticas modernas.

El Cristianismo, en efecto, sin dudar completamente la «Civilización antigua», que no era su objeto destruir lo que se alzara a la luz de las ideas de una Sociedad que, en su época, era el mundo ideal del bien, vivía en una vida miserable de la materia que tanto debía de constituir el hermoso destino del género humano. Los pueblos de la antigüedad, el Egipto, el India, el Persa, el mismo pueblo Romano desconocían las ideas que en el principio del mundo llegaron a los hombres por medio de la primera revelación, no tenían otras algunas de la verdadera Divinidad y ignoraban por completo la naturaleza particular del individuo, en medio de las tinieblas de que se hallaban rodeados no tenían conciencia de los derechos y deberes del hombre y esto era causa de las aberraciones de su entendimiento, del cúmulo de errores de los cuales fueron víctimas y de las amargas consecuencias de aquellos, consecuencias que hoy tanto deploramos al recorrer las páginas de la Historia antigua.

Mas al aparecer una nueva Religión, cuando la voz de Jesucristo dulce a la vez y poderosa se dejó oír por vez primera; cuando las palabras desprendidas de sus labios penetraron por la fuerza del sentimiento en la conciencia del individuo, cuando, cambiada por entero la idea de la Divinidad, el hombre pudo reconocer en su Criador aquel que el Juez terrible e implacable al Padre eterno y cariñoso; cuando esta ternura y este cariño del Criador predisponía el corazón de la criatura a la gratitud, al amor y al más humilde respeto, cuando era origin-

ra tuvo conocimiento de su propia naturaleza y del destino que según la misma debía corresponderle; cuando las sublimes máximas de «Amad a Dios sobre todas las cosas y al prójimo como a vosotros mismos» y «Amad los unos a los otros» repetidas mil y mil veces por los discípulos del Hombrecristo, que en santa peregrinación iban del uno al otro confín del Mundo conocido, guiados tan solo por la santa Caridad, se arraigaron en el corazón de todos, entonces reconocí el individuo los deberes que debía cumplir y los derechos que le era lícito ejercer; entonces nació en su alma el verdadero y genuino sentimiento de la dignidad personal, causa de su ennoblecimiento y completa regeneración moral. Entonces conociendo aquel su destino, echó de ver que este debía ser completo, que no le bastaba cumplir con el que le estaba reservado como a ser independiente, por sí mismo sino que además debía llenar el que le imponía Dios como a miembro de otro ser con vastos propósitos y que concierne con el nombre de Sociedad política.

He aquí pues, la influencia del Cristianismo obrando de lleno en el individuo considerado solidamente; he aquí pues, al Cristianismo influyendo a su vez en la Sociedad política, ya que ésta no es otra cosa que «la agrupación individual y armónica de aquellos individuos que aspiran a realizar su fin.»

Dependiendo ya el individuo, la hermosa influencia del grandioso hecho que venimos estudiando obliga por tanto resultados en la nueva organización de la familia, porque si aquel había procurado por sí solo la libertad del individuo y la igualdad de naturaleza de cada uno de los miembros, no podía permitir que la mujer quedara abatida y miserable en la más oscura esclavitud, cual sucedía en las Sociedades antiguas, porque no permitiendo debía realizar en su realidad a la mujer, elevándola al rango de compañera del hombre y finalmente porque por este medio fue el pa-

ra al matrimonio cristiano, obteniendo con su establecimiento los hermosos resultados que en el seno de la familia y en la Sociedad podemos todos apreciar. De ahí que, si, en la familia romana, si, mientras se conservó en aquel Imperio la Civilización antigua, vemos tan sólo un individuo, un ser único y exclusivamente capaz de derechos y de obligaciones, y al poder de familias, dotado de su abstracción, poder sin límites, dispone a su antojo en todo lo que se refiere a aquella sociedad, en la familia cristiana se reconoce también un poder que la dirige y que se halla ejercido a su vez por el padre de familias, pero no en su oscuridad, su hostilidad, en su fuerza la suya, reguladora del movimiento que el referido poder debe imprimir a aquella: el derecho de cada uno de los individuos que la familia compone, es el límite del ejercicio del que tiene el jefe de la misma, sea que esto sea en su capacidad de la autoridad paterna, sea en su capacidad de la conservación y desarrollo de la Sociedad que venimos estudiando. En la familia cristiana hallamos una organización sobre la cual puede considerarse la de las Modernas Nacionalidades, esta es, relaciones de caridad entre todos los miembros de la sociedad doméstica, de superioridad del jefe de aquella para con sus subordinados y de dependencia de estos para con aquel, sin que se eche de menos el sentimiento de la opinión que, nacido en el seno de esta sociedad natural que Romanos familias, halla su completo desarrollo en la llamada Sociedad política.

En la Ciudad ejercen también su influencia el Cristianismo por medio del trabajo. Este, enorgulloso por lo regular en las Sociedades antiguas a unos mercenarios, no pudo ser un elemento de civilización hasta que, ennoblecido por una religión aparecida durante los primeros tiempos del Imperio de Roma, dejó de ser mirado como propio tan sólo de los esclavos.

El trabajo, al que fue considerado el

ARA.—Setmanari. Literatura, Avisos, Notícies, Anuncis, etc.

1912.—545 X 335 mm.—4 pp.—Català.

BELUA.—Orgue oficial del Amor i de la Joventut el·legant Bisbalenca.

1913.—320 X 220 mm.—8 pp. i cobertes.—
Català.

EL REFORMISTA.—Semanario de avisos y noticias de este Distrito.

1913.—440 X 320 mm.—4 pp.—Bilingüe.

LA COMARCA.—Periódico defensor de los intereses morales y materiales de España en general y de esta comarca del Bajo-Ampurdán en particular.

1924.—4 pp.—Castellà.

EL BISBALENC.

1927.—350 X 245 mm.—8 pp.—Català.

ANY III

LA BISBAL 29 NOVEMBRE DE 1929

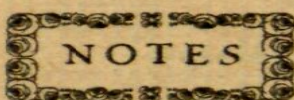
NUM 125

El Bisbalenc

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
La Bisbal, trimestre . . . 200 ptes
Fora, trimestre . . . 250 "
Estranger, un any . . . 1400 "
Per a anuncis, demaneu la tarifa.

Redacció i administració
Carrer del Sis d'Octubre num 85
Director: F. Garrigas i Padres

La correspondència a la Redacció
Dels articles firmats en són responsables llurs autors
No es retornen els originals.

NOTES

UNA ALTRA GRAN FIGURA
que desapareix. Georges Clemenceau, «home formidable»—com ha dit un volguet col·lega—que lluità sempre alertissadament.

Abans d'anar-se'n, Clemenceau ha acabat el seu darrer llibre: «Grande sa i miseria d'una victòria», llibre d'un interès extraordinari a l'entorn del qual s'és produïda una grandiosa i justíssima expectació.

Clemenceau s'en mostrava satisfet d'haver pogut acabar aquesta obra. Veia com la mort se li acostava a passes gegantines, però el seu triomf i la seva incomparable energia no defallien pas. I ell seguit breient brigant sempre fins que els darrers mots del llibre foren escrits. Llavors, el seu rostre de moribund degué animar-se i dintre seu es degué dir: «He acabat la meua tasca: ja puc morir».

Clemenceau, el discutidíssim, el Pare de la Victòria i dels grans enemics Clemenceau, el polític de ferro el salvador de la França, el lluitador infatigable, Clemenceau, l'home il·lustre al que l'Assemblea Nacional no volgué premiar—allà a primers de gener del 1920—derrota tant-lo en lluita per a la Presidència de la República; Clemenceau, el polític excepcional que aconseguí la major plenitud i glòria en l'edat en que els homes generals van a la posta, Clemenceau, el gran Clemenceau, acaba de traspasar.

Descobrim-nos reverentment davant del seu cadàver.

CATALUNYA ACABA DE PERDRE un dels seus metges més eminents: el Dr Ferrán.

«La Publicitat» en unes ratlles justíssimes de necrologia diu tot el que nosaltres voldríem dir del malaguanyat Dr Ferrán.

«Signat» com sigui tal reconèixer que era una persona il·lustre, un magnífic intellèct, si més no, un dels primers apòstols de Pasteur a la nostra terra, i els seus esforços d'investigació, encara que duts de vegades amb un gentil abandó d'artista de la ciència, donaren, tot amb tot, fruits de transcendència.

Tan solament l'haver introduït el tractament antirràbic de Pasteur, i millorat segons diuen els experts de la medicina, el faria credidor de tot respecte i agraïment entre nosaltres. Al costat d'això i al voltant hi ha els esforços que ell havia fet per tal de trobar noves fórmules de vacunes per altres assolts de l'humanitat, dut d'un esperit generós i científic; el resultat no fou tan assolit, però sempre roman el mèrit que correspon a la magnitud de l'esforç.

Descansi en pau Jaume Ferrán «gran metge i home de cor» com diu «La Nau».

ROSSEND LLATÉS en el seu article «Artur Masriera és mort» publicat a «La Publicitat» del 26 d'aquest mes, diu: «La mort amb aquest alè tebi de boires de novembre entela somni la serenitat de la nostra Barcelona. Ahir era el condol per la mort del Doctor Ferrán. Avui ens colpeja la notícia del traspàs d'Artur Masriera i Colomer i í mes avall escriu: «Fins a la mort ha treballat inlassablement. La mort l'ha trobat en el seu llit d'honor, aplegat noves dades, ordenant noves obres i encetant novells projectes. Tot i mort, Jaume

una edat proveïda, ha fet el traspàs dels que moren a mitja vida».

Artur Masriera va néixer a Barcelona l'any 1860. Dins l'erudició i la poesia la seva obra és copiosa. Remarqueu diversos volums de poemes catalans i algunes traduccions de Shakespeare.

A BELGIA A el problema lingüístic, originant l'escissió entre els catòlics i els liberals, morva la dimissió del Gabinet Jasspar, el qual havia de presentar a la Cambra, un projecte de llei que flamesquitzava la universitat de Gand.

Barcelona i l'Exposició

La gran que ve, la que no ve, la que ve i no ve.

L'Exposició Internacional de Barcelona és com la pedra preciosa d'un delicat joell. Un esquet parat a l'espectàcia admiració, amb un radi d'acció tan ample que abraça senceres les cinc parts del món i una tal força d'atracció, apac de desvetllar el desig en els temperaments més refractaris. Fa goig doncs de contemplar Barcelona en aquest moment de plenitud, fecunditzada d'una i altra banda de l'univers amb un entusiasme sense reserves.

L'adhesió de les Nacions a Barcelona, l'entusiasme i l'entusiasme de les grans metròpolis modernes que li fan acatament i li envien caravanes de turistes desbordants d'entusiasme per l'enorme odisssea on ella excel·leix.

Apart, però, d'aquest contacte internacional hi ha un altre aspecte de la ciutat, no tant transcendental per

EMPORION.—Publicació mensual.

1928.—270 X 212 mm.—40 pp. a 2 col. i cobertes.—Català.

CIUTADANIA.—Setmanari d'esquerres.

1932.—450 X 325 mm.—4 pp. a 4 col.—Català.

La Ciutat de La Bisbal, que ha vist començar el seu periodisme en època molt llunyana, des de l'any

UAB

Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

1864 en el qual va veure la llum el primer periòdic, sols ha conseguit fins els nostres dies que la llista dels seus periòdics arribi a comptar un total de 17 títols. Els ciutadans de la capital del Baix Empordà han demostrat poc entusiasme per les fulles impreses. Els periòdics bisbalencs, classificats per la llengua en la qual foren escrits, donen el següent resultat: catalans, 10 títols; castellans, 5 títols, i bilingües, 2. El primer periòdic català va sortir en començar el present segle, l'any 1901.

JOAN TORRENT.

A n e c d o t a r i c a t a l à

El doctor Pere Esquerdo, va ésser un metge famós. El seu talent i les seves anècdotes són encara avui molt celebrades.

Una vegada va ésser cridat a visitar una senyora que sempre es deia malalta, encara que tots els metges de Barcelona haguessin convingut que no li trobaven cap mal. Aquesta senyora deia que estava cansada de tants metges i que si en venia un de nou no li diria ni mitja paraula. La família va voler que el doctor Esquerdo la veiés.

Don Pere, va examinar la malalta, la qual no va respondre a cap pregunta.

Acabada la visita, el doctor va parlar amb la família i va donar la seva opinió sobre el cas, i quan li preguntaren què li devien, va dir:

—Cinquanta pessetes.

—Ens pensàvem que eren vint-i-cinc...—va dir un dels familiars.

—Efectivament—va respondre el doctor Esquerdo—quan faig de metge, són vint-i-cinc pessetes, però quan faig de menescal, són cinquanta.

Ulls de cel

AL cor mateix d'aquesta tarda blava
un núvol negre ens ha cobert el cel
com reflectint la teva vida esclava
que et posa als ulls de melangia un vel.

I la terra ha sentit suau carícia
per l'aigua que ell envia dolçament,
fent el miracle de la gran delícia
que haurà Ceres veient-se omnipotent.

Així mateix de ta mirada clara
un llagrimaig suau ha anat eixint,
fent el miracle que, joiós, suara,
el so de ma paraula anés florint.

Si Natura ens duu el pa de cada dia,
tos ulls m'han dut, Amor, la Poesia.

Ulls de mar

AQUEST neguit etern que la mar bressa
m'apar l'enuig del teu mirar tan blau...
Veient tos ulls, mon esperit de pressa
perd, tristament, la seva dolça pau

com l'incert capità que en el pont lluita
pel moviment del mar sota la nau
i en perdre el seny es tira corre-cuita
a la immensa blavor. Per'xò m'escau

com el nauixer fer la mateixa via:
per tos ulls blaus tothora vaig lluitant
—perdent el seny i dels camins la guia!—
i he de llançar-me a la claror que fan.

I així puc veure, ai las!, que ta mirada
té, com la mar, encantaments de fada.

GUERAU MUTGÉ I SAURÍ.

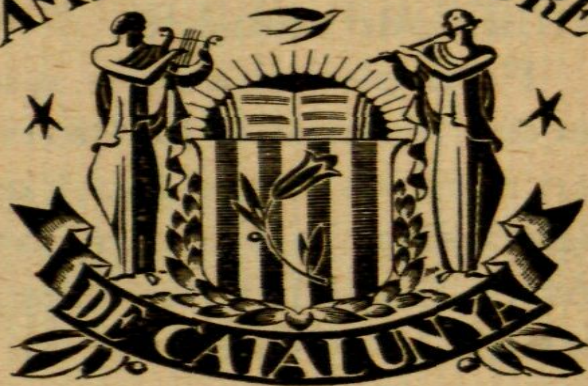
Treiem la nostra ensenya!

per

EL VELL FOLLET, de

AMICS DEL FOLKLORE

Es veritat que cada dia es més comprès el valor del nostre folklore. Gràcies, doncs, als folkloristes que han donat a conèixer els elements d'aquesta ciència filla del poble; sí; gràcies a ells, s'ha pogut esbrinar un sens fi de costums que restaven ignorats.

Si l'anormalitat ens porta a una vida en malestar, i les activitats d'aquesta cultura queden ofegades als seus primers passos, m'atreveixo a dir que ens cal posar més vigoria perquè Catalunya es desviï d'aquesta ruta difícil i plena de maleses, perquè segueixi, així, un camí dreturer i segur alhora. Com cal fer-ho? Aquesta pregunta, per tots nosaltres, catalans, quedarà anul·lada si treiem la nostra ensenya; aquesta és la robustesa de la nostra mentalitat, i foragitem del pensament totes les temences.

Serà un esforç que equivaldrà a una utilitat per a nosaltres mateixos; no fent perdre l'entusiasme que portem al nostre ésser, encaminat a fomentar la nostra Pàtria en els seus millors conceptes. No ens desanimem, perquè ens portaríem en més penosa vida; treballem i fem comprendre el que és Catalunya.

Unió d'aimants de nostra Pàtria, «Amics del Folklore de Catalunya», fem present a tots els catalans el que ens distingeix el nostre amor propi; si fins ara hem deixat embrutar la faç de la regina de

totes les nacionalitats, fem que no perdi ara els seus rics vestits, encara que s'hagin vist ultratjats per sectes enemigues.

Avant! sense desvirtuar les nostres tasques; l'obra feta fins avui pels folkloristes és gran i meritòria, no cal aturar-se; cada dia pensem: Vetllar avui vol dir vetllar per sempre.

Fem per manera que les rebel·lies no ens facin perdre l'amor a la Pàtria, ans al contrari, que siguin per més estimar-la; l'estimació ens farà tenir més vigorositat als moments actuals, a fi de portar la nostra finalitat pel més gran desvetllament de nostra terra, i la constància la farà ésser ben nostra i catalana, més que qualsevol de totes les propagandes polítiques existents.

(Boix d'E. C. Ricart).

INDEX

PRIMER SEMESTRE DEL 1937

AFORISMES I PROVERBIS

Pàgines: 64, 89, 123, 146, 182, 216, 260, 326, 347, 396, 511, 522, 528, 575, 587, 650, 692 i 811.

ANECDOTARI CATALA

Pàgines: 171, 177, 189, 198, 199, 304, 310, 312, 328, 392, 421, 444, 493, 496, 520, 541, 573, 583, 590, 625, 718, 724, 781, 815 i 821.

CANCELL

	<u>Pàgs.</u>
Als nostres llegidors	418
L'aniversari que no hem de voler oblidar.	450
Diada essencialment catalana	482
Llavis femenins	514
Una guardiola	546
El «Caça-ocells»	578
Visca el petó!	610
Instantània barcelonina,	643
El nostre «Toresky» és mort	674
Fa 35 anys que Mossèn Cinto és mort	706
Santiago Rusiñol, i el sisè aniversari del seu trapàs	738
Del riure	770
Costums i tradicions, fesomia dels pobles	802

CANÇONS POPULARS

L'Espingueri gueri gueri	335
L'Hostal de la Peira	465
Les nostres cançons populars, I	566
Recerca de cançons, II	637
La nit de Sant Joan	814

CASTELLS

	Pàgs.
Cabrera	84
Vilassar de Dalt	209
La Geltrú	242
Mataró.	497

CATALANS NOTABLES

Isaac Albéniz i Pascual	14 i 43
Bartomeu Robert i Iarzábal	94
Jaume I, el Conqueridor	135
Narcís Oller i Moragas	264
Francesc de P. Sánchez i G.	314 i 322
Maria Josefa Massanés i Dalmau	381
Martí Genís i Aguilar	391
Víctor Balaguer i Cirera.	442
Cosme Vidal i Rosich (Josep Aladern)	457
Francesc de P. Rius i Taulet	494
Terenci Thos i Codina	540
Anicet de Pagès i de Puig	563
Hortensi Güell i Güell	601
Lluís Bonifàs i Massó	624
Marian Vayreda i Vila	665
Miquel Blay i Fàbregas	684
Agnès Armengol i Altayó	731
Joaquim Cassadó i Valls.	749
Tomàs Padró i Pedret	787
Guillem de Cabestany	816

CONTES

Ruf i el seu mal somni alliberador	9
L'ombel la perduda	47 i 80
Ella i Ell	113
El ninotet de l'auto	143
La baldufa d'En Tomaset	205
El miracle del mar	268
El cas de l'Eugènia	301 i 344
Princeseta Bellaneu, la bondadosa	405 i 427
El murmuri dels pins	527

CORRANDES

Pàgines: 36, 86, 157, 259, 351, 446, 648 i 680.

ENDEVINALLES

Pàgines: 191, 208, 236, 265, 279, 324 i 415.

ENTRETENIMENTS INSTRUCTIUS

Pàgines: 159, 192, 224, 256, 288, 320, 352, 384, 416, 448, 480, 512, 544, 576, 608, 640, 672, 704, 736, 768 i 800.

FETS HISTORICS

	Pàgs.
Crema dels privilegis de Catalunya a Mataró	58
La rendició de Lleida en 1707	117
Els traïdors	187
De la guerra dels Segadors.	306
Els Remences	348, 375 i 397
Una batalla original	445
En Pere Roca Guinarda.	529
El jurament a Catalunya fet per Felip V d'Espanya.	570
La conquesta de Mallorca	593
La Junta Revolucionària de Mataró	628
El general Lacy	656
La República a Mataró	680
El jurament del poble	727

FOLKLORE

La mort del porc	59
Folklore de la pagesia	110, 132, 183 i 217
Recordem-nos-en	170
Les pedres de llamp	280
Folklore	305
La festa del meu carrer	329
Geografia folklòrica	402, 431 i 474
Els sistemes de locomoció	415
La Fira	521
Folklore aforístic: Els aliments	542, 552 i 616
La fira de Cardedeu	584
El traginer	591
Les enramades	690
Folklore aforístic: Regles per a prevenir majors mals	695, 725, 761 i 785
Activitats	777
L'origen dels «Xiquets de Valls»	812
Folklore	817
Treiem la nostra ensenya!	823

HIMNES

	<u>Pàgs.</u>
Un himne famós	21

INDRETS DE CATALUNYA

El pas de Collegats	188
L'Estany de Montcortès	212
La Castellassa de Càn Torres	261

JOCS DE PARAULES

Pàgines: 104, 142, 158, 166, 263 i 600.

LES DANSES POPULARS CATALANES

Ball Pla	30, 34 i 503
La Patera	201
El ball de les morratxes	307
El Contrapàs	626
El Ballet i Corrandà	668

LES MUNTANYES DE CATALUNYA

Puigcerdà (XXII)	37
La Molina (XXIII)	90
Les Nou Creus (XXIV)	124
Estanys de Carançà (XXV)	147
Thués (XXVI)	178
Vernet (XXVII)	194
Puig de Bastiments (XXVIII)	274
Pic de l'Infern (XXIX)	297
La Fossa del Gegant (XXX)	337
Fontpedrosa (XXXI)	363
Montlluís (XXXII)	434
Puig de Finestrelles (XXXIII)	477
Sallagosa (XXXIV)	598
Torreneules (XXXV)	687
Puigllançada (XXXVI)	709 i 756

LOCUCIONS POPULARS

Paga, gavatx.	41
A cents i a milers, com els rajolers	45
Els boigs fan bitlles	61

	<u>Pàgs.</u>
Paga, que és gata	83
Tothom té la seva manera de matar puces	109
La lluna en un cove	131
No em fots. beco, que els vull ferrats!	190
Escampar la boira	203
Allargar més el braç que la mànega.	213
Als de La Bisbal, tant els fa quedar bé com mal	287
Fer-ne de verdes i de madures	292
Fer els ulls-grossos	316
El panxa-contenta.	336
Gastar fums	383
Tens unes sortides de riuconet quan revé.	491
El mercat de Calaf.	592
Veure un ase volar	603
Torna-te'n al llit, que això és la lluna	655
Paga, que és gata	686

LLEGENDES

El Morral de les Nou Cabres	489
L'arbre dels nassos	560
De Vullpellac	779

NOSTRA PREMSA

Actualitat barcelona	2
Justícia Social	53
Prensa Barcelonina Vuitcentista. 251, 371, 409, 470, 499, 530, 604, 629, 651, 763 i 793	
L'Instant	290
Gol	341
Or i Grana	676

PREMSA COMARCAL:

Vilanova i La Geltrú.	75, 152, 173 i 219
Arenys de Mar	283
Sitges	438
Balaguer	554
Ripoll	712
La Bisbal	818

NOTES BIBLIOGRAFiques

Impromptus.	425
La gent del Llamp	505

	<u>Pàgs.</u>
Terra Nostra.	681
Barraques de Montjuïc	754

NOTES HISTORIQUES

Pàgines: 8, 22, 103, 120, 250, 374, 404, 414 i 498.

POESIES

La Masia de les Roses	26
Marina	42
Vina, hora dolça	57
Cançó dels estels	69
Matinada	93
Flors de Pàtria	104
Crit de Pau	107
Tres poemes	141
Manelic de Terra Baixa	176
Crit d'alerta	214
Aires dels cims	240
Santa Cristina (platja)	362
Epigrames	370, 521 i 526
La Vall de Mur.	452
Idil·li	464
La Segada	492
La Tramuntana	516
Cavaller de l'ideal	517
Desil·lusió	537
La terra s'és desvetllada	562
Plaça de la Quintana	588
La cançó de la Bandera	621
Vila aimada	634
Senyera barrada	661
Rialla primaverat	662
Casa pagesa	683
Cançó de juny	708
La floreta blanca	735
Cançó de la llum clara	776
Juny	804
Dos sonets	822

POBLES I CIUTATS

Campdevàdol	62
Prades	108

	<u>Pàgs.</u>
Pobles vells, amb noms nous	121
Empúries.	156
Partit judicial de Figueres	167
Forés	211
Jardí del Llobregat	281 i 390
Mollerusa.	309
Seu d'Urgell.	325
Caldes d'Estrac.	354
La Comarca del Bages	393
La Cellera de Ter	420
De Balaguer estant	468
Una excursió i acampada a l'Alt Pallars: 507, 523, 548, 580, 612 i 644	
Torroella de Montgrí.	534
Tossa	568
Selma	589
Port-Bou	679
Manresa	701
Figueres	722
La Bisbal (Girona)	806

PREGUNTES

Pàgines: 58.

RIUS

El Ter.	119
-----------------	-----

RONDALLES

La rateta del bosc	719
El caçanius	809

SUPERSTICIONS

Per als enfits del cànem	367
Contra la ronya.	426
Per a guarir una ferida de ganivet	437
Per als singlots	460
Per a guarir els mussols dels ulls.	488
Oració per a guarir els brians.	617
Els molestosos	627
Les berrugues	786
El vent.	797

El Mèdol	18
La llengua catalana	23
Combinació Cognominal	25
Cantem!	28
Volcans apagats.	32
La Font monumental del Pla de Palau a Barcelona	51
Catalunya, poble lliure	66
Camins antics de Sabadell: 70, 127, 130, 186, 215, 237, 258 i 293	
L'«Arturo», carnisser de Figueres	87
Les divisions territorials de Catalunya	98
L'Aqüeducte de Tarragona.	105
El primer «bar» de Barcelona?	158
El Carnestoltes a Sallent	162
La Sardana	165
L'Exèrcit de Catalunya	226
Els dialectes catalans	231
La Universitat de Cervera	234
L'«Ossa major» i l'«Ossa menor»	241
El Mercat de Granollers.	246
Els cognoms catalans.	266, 311 i 327
Catalans a l'Aragó.	317
El Port de Barcelona	357 i 386
El Dibuix a Catalunya	368
Catalunya: Origen i significat del seu nom	379
La Catalunya que riu	422
La primera escola pública de Barcelona	447
El Serral de les Forques.	456
L'Hostal de la Peira	461
Els «Ex-libris» a Catalunya	484
Distàncies quilomètriques	522
El tresor del nostre idioma.	538
El «senyor Jaume»	571
Jocs Florals: Els primers celebrats a Mataró	574
La Universitat de Lleida	585
Comentari als Jocs Florals	618
Carnet de viatge	635 i 649
Un homenatge a Ignasi Iglésies, sense l'homenatjat	663
Tres torejadors catalans	693
Toresky	701
Testes de la Terra.	740
Les Drassanes de Barcelona	745 i 772
Reflexos	782
El carrer de Tallers	790
Recordant a Verdaguier	798

AQUEST NÚMERO HA PASSAT PER LA CENSURA